Datum vergadering:	15 september 2026
Omschrijving agendapunt:	Vrijgeven voor inspraak van het Participatiekader en de Verordening Inspraak, Participatie en Uitdaagrecht gemeente Sluis
Portefeuillehouder:	Wethouder P.E.M. van de Vijver-van Deursen

Samenvatting

Participatie is een belangrijke aanvulling op onze lokale democratie. Door participatie kunnen belanghebbenden meedenken en meedoen, waardoor gemeentelijk beleid en uitvoering beter aansluiten op de samenleving. Omdat participatie vele vormen kan aannemen en de verwachtingen soms verschillen, vinden we het belangrijk om gezamenlijke doelstellingen en een eenduidige, transparante werkwijze te hanteren. De kaders bieden houvast voor alle partijen, maar ook voldoende ruimte voor gestructureerd maatwerk. Participatie dient namelijk doelgericht te worden toegepast en het proces kan bijgevolg per vraagstuk variëren.

Aldus wordt u voorgesteld kennis te nemen van de concepten Participatiekader “Samen sterk in Sluis” en de Verordening Inspraak, Participatie en Uitdaagrecht gemeente Sluis en deze vrij te geven voor inspraak. De definitieve vaststelling van de stukken is voorzien voor de raadsvergadering van 17 december 2026.

Aan de commissie,

Aanleiding
Naar aanleiding van de nieuwe wet Versterking participatie op decentraal niveau zijn we als gemeente verplicht om uiterlijk 1 januari 2027 een Participatieverordening vast te stellen. Uw gemeenteraad heeft hiervoor in december 2024 een bestuursopdracht vastgesteld. Op 12 mei 2026 heeft de beeldvormende presentatie plaatsgevonden tijdens een vergadering van de commissie Samenleving/Middelen.

Wat is het?
De Participatieverordening vormt de juridische basis, c.q. de spelregels, voor het participatiebeleid. De uitwerking van de Participatieverordening hebben we gekoppeld aan een actualisatie van de huidige beleidskaders, te weten de Nota Burgerparticipatie (2019) en de Beleidsnotitie Uitdaagrecht (2021).
De verordening is (verplicht) van toepassing op inwonerbetrokkenheid bij zowel de voorbereiding, uitvoering als de evaluatie van het beleid. De inspraakprocedure maakt hier deel van uit. De huidige Inspraakverordening (2008) dient dan ook, samen met eerder genoemde beleidsnota’s, te worden ingetrokken.

Wat ging er aan vooraf?
Voor de uitwerking van het nieuwe participatiekader en de bijbehorende verordening hebben we ons gebaseerd op: (de praktijkervaringen met) de huidige kaders; de uitgangspunten uit de bestuursopdracht; het nieuwe Beleidsplan Sociaal Domein (2026-2030); het nieuwe subsidieprogramma “Vitale inwoners in sociale kernen” (2026); en de modelverordening van de VNG. Daarnaast hebben we ook, waar van toepassing, de aanbevelingen uit het evaluatierapport proces Burgerberaad Duurzaamheid (oktober 2024); de resultaten van de Quick Scan Lokale Democratie (juli 2025); en de input vanuit onze verkennende gesprekken met de institutionele adviesorganen verwerkt.

Uitgangspunten
- Participatie wordt toegepast wanneer het wettelijk is verplicht. Daarnaast maken we bij ieder beleidsvoornemen[1] een zorgvuldige afweging of participatie van meerwaarde is. Niet elk vraagstuk of elk project is namelijk geschikt voor participatie.
- Inspraak wordt, conform de wet Versterking participatie op decentraal niveau, beschouwd als één van de participatiemogelijkheden. Het bestuursorgaan kan besluiten om inspraak al dan niet gecombineerd te laten plaatsvinden met een participatieproces.
- Als we participatie toepassen, doen we dat doelgericht, gestructureerd en op maat. We hanteren een eenduidige werkwijze op basis van 5 participatieprincipes en duidelijke spelregels. Het doel en/of de

[1] Betreft ook: gedragslijnen, projecten, programma’s, vraagstukken en plannen van de gemeente.

participatievraag dient vooraf duidelijk te zijn, net als de relevante belanghebbenden en de beïnvloedingsruimte die zij (kunnen) krijgen.

- We betrekken de zgn. institutionele adviesorganen (RMDO, Adviesraad Sociale Zaken en stads- en dorpsraden) bij een beleidsvoornemen wanneer dit wettelijk is verplicht. In andere gevallen volgt hun betrokkenheid op basis van een omgevings- of stakeholdersanalyse. Zo dragen we er zorg voor dat participatie doelmatig wordt toegepast, met de juiste belanghebbenden. De verordeningen en samenwerkingsafspraken dienen hiervoor, in afstemming met de betreffende adviesorganen, te worden aangepast.
- Voor het bepalen van de beïnvloedingsruimte kan de participatieladder worden gehanteerd. Voor de niveaus van coproduceren en meebeslissen dient het bestuursorgaan op voorhand in te stemmen met het participatieproces. Daarnaast maken we een duidelijk onderscheid tussen (eenzijdig) informeren en de verschillende, andere participatieniveaus.
- We streven naar en stimuleren (meer) eigenaarschap en samenkracht onder inwoners, ondernemers en maatschappelijke partijen. We staan open voor ideeën en initiatieven vanuit de samenleving en ondersteunen ze waar nodig, zonder ze over te nemen.

Financiële consequenties
Voor het proces richting de ter inzagelegging zijn geen financiële middelen gemoeid.
In het concept Participatiekader wordt voorgesteld om, waar nodig, te voorzien in een trainingsbehoefte. Hiervoor vindt in het najaar 2026 een inventarisatie plaats. Het eventueel benodigde budget wordt toegevoegd aan het raadsvoorstel van december. We verwachten dat de stelpost Burgerparticipatie voldoende toereikend is.
Tot slot dienen de kosten voor de voorbereiding en uitvoering van specifieke participatieprocessen afzonderlijk, dus per traject, te worden geraamd en voorgelegd aan het betreffende bestuursorgaan.

Communicatie
Op basis van de door uw gemeenteraad bepaalde richting, werken we een communicatieplan uit om bekendheid te geven aan de mogelijkheden, actuele vraagstukken en good practices van participatie. We besteden hierbij aandacht aan de verschillende communicatiekanalen en te bereiken doelgroepen. De communicatiestrategie voor specifieke participatieprocessen wordt, net als het benodigd budget, per traject bepaald.

Risico's
De implementatie en toepassing van het beleidskader en de verordening vragen om een omgevingsgerichte houding van alle betrokkenen. Dit vraagt aandacht en experimenteerruimte, kost tijd en kan van invloed zijn op keuzes op het gebied van bestuurlijke planning, beschikbaar budget en ambtelijke capaciteit.

De afweging om wel of geen participatie toe te passen dient in een vroeg stadium te worden gemaakt. Het is ook steeds van belang om te verduidelijken hoe de inbreng van de belanghebbenden wordt/is meegewogen in de beleids- en besluitvorming.
Indien participatie onzorgvuldig wordt toegepast brengt dit mogelijke risico's met zich mee. Het beleid of project sluit in dat geval niet of in beperkte mate aan bij de leefomgeving, met als gevolg: onbegrip, minder draagvlak en/of verminderd vertrouwen in het gemeentebestuur; een beeld van schijnparticipatie; meer kans op bezwaren, beroepsprocedures en vertraging in de besluitvorming; en/of hogere uitvoeringskosten, etc. We signaleren dezelfde risico's indien onzorgvuldig wordt gecommuniceerd over participatiekeuzes en/of over de onderbouwing indien participatieverzoeken en -uitkomsten niet of slechts gedeeltelijk overgenomen of gerealiseerd (kunnen) worden.

Voorstel
Uw commissie wordt voorgesteld om kennis te nemen van de concepten Participatiekader “Samen sterk in Sluis” en de Verordening Inspraak, Participatie en Uitdaagrecht gemeente Sluis en deze vrij te geven voor inspraak. De definitieve vaststelling van de stukken is voorzien voor uw vergadering van 17 december 2026.

Oostburg, 25 augustus 2026
Hoogachtend,

De secretaris, S.I. de Kievit-Minnaert	De burgemeester, mr. M.M.D. Vermue

Bijlage(n)

a. Participatiekader “Samen sterk in Sluis”
b. Verordening Inspraak, Participatie en Uitdaagrecht gemeente Sluis 2027